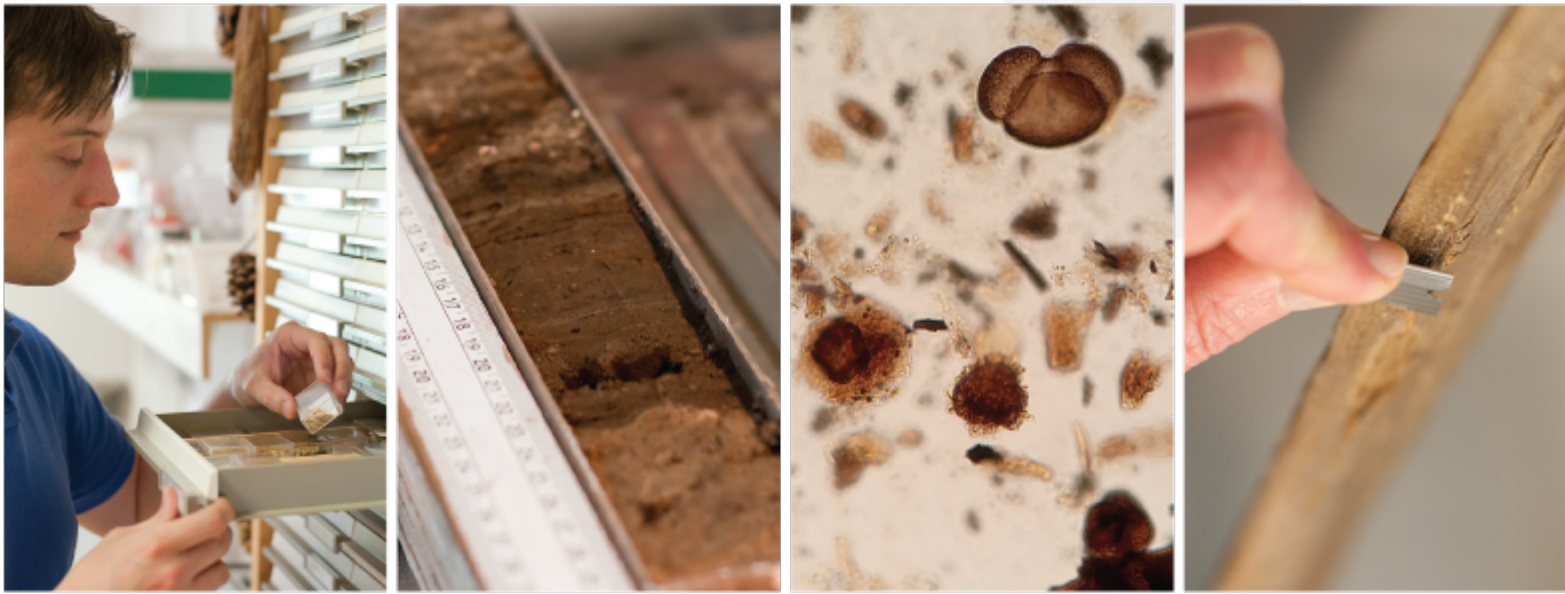

Selectieadvies Wommelgem-Herentalsebaan: botanische macroresten en houtskool

Selectieadvies

DATUM
AUTEURS

DECEMBER 2024
W. VAN DER MEER

Colofon

Titel:

Selectieadvies Wommelgem-Herentalsebaan: botanische macroresten en houtskool

Auteurs:

W. van der Meer (Senior KNA specialist archeobotanie)

Opdrachtgever: Studiebureau Archeologie bv

Projectcode: 2023J2

Gemeente: Wommelgem

Plaats: Wommelgem

Toponiem: Herentalsebaan

Projectcode OE: 2023J2

ISSN: 1568-2285

© BIAX *Consult*, Zaandam, 2024

Correspondentieadres:

BIAX *Consult*

Symon Spiersweg 7 D2

1506 RZ Zaandam

tel: 075 – 61 61 010

e-mail: biax@biax.nl

www.biax.nl

1. Inleiding

Onder leiding van A. De Raymaeker voerde Studiebureau Archeologie bv in maart-april 2024 archeologisch onderzoek uit aan de Herentalsebaan te Wommelgem. Hierbij werd een grafveld uit vermoedelijk de late bronstijd-vroege ijzertijd aangetroffen. Vier crematiegraven werden geselecteerd voor onderzoek van botanische macroresten en eventueel houtskool. Het betreft drie keer de inhoud van een urne en één keer de houtskoolrijke vulling van het crematiegraf.

De stalen zijn geïnventariseerd om te bepalen of ze geschikt zijn voor vervolgonderzoek (analyse). Op basis van de concentratie, conserveringstoestand en informatiewaarde van de plantenresten is bepaald of ze kunnen bijdragen aan de beantwoording van de onderzoeksvragen. De resultaten van deze inventarisatie zijn in dit rapport beschreven en vormen de basis voor het selectieadvies van de stalen.

2. Onderzoeksvragen

Onderzoek van pollen en botanische macroresten kan antwoord geven op een aantal onderzoeksvragen in het Programma van Maatregelen. Deze onderzoeksvragen zijn leidend bij het beoordelen van de informatiewaarde van de stalen:

- *Waaruit bestaat de grafinhoud (beenderpakket, urne, crematieresten, ...)? Zijn er grafgiften aanwezig en hoe verhouden deze zich ten opzichte van de begraafing?*
- *Zijn er aanwijzingen voor rituelen met betrekking tot de begraafing? Zijn er verschillende rituelen vast te stellen?*

3. Methodes

De bulkstalen zijn genomen en gezeefd door Studiebureau Archeologie bv (Tabel 1). Voor het zeven werd de grond met gefiltreerd regenwater gezeefd op een kolom normzeven met een minimale maaswijdte van 0,25 mm. De residu's werden in water bewaard. De inventarisatie van de botanische macroresten werd uitgevoerd door W. van der Meer en bestond uit het beoordelen van een steekproef op conservering en samenstelling met behulp van een opvallend-lichtmicroscop met een vergroting tot 10x5.

Tabel 1 Wommelgem-Herentalsebaan, gegevens van de macrorestenstalen.

spoor	laag	context	specificatie	datering
5	3	crematiegraf	inhoud urn	late bronstijd/vroege ijzertijd
6	3	crematiegraf	inhoud urn	late bronstijd/vroege ijzertijd
8	-	crematiegraf		late bronstijd/vroege ijzertijd
9	3	crematiegraf	inhoud urn	late bronstijd/vroege ijzertijd

4. Resultaten

De resultaten worden in *bijlage 1* in tabelvorm gepresenteerd en hieronder besproken.

4.1.1 Spoor 5, laag 3, inhoud urn, late bronstijd/vroege ijzertijd

Het zeefresidu van staal bestaat voornamelijk uit houtskool en kleine fragmenten grof aardewerk, ook zijn er enkele kleine gecalcineerde botfragmenten aanwezig. Het staal bevat geen botanische macroresten. De houtskool is afkomstig van eik en één of enkele andere soorten. De conservering van de houtskool is goed.

4.1.2 Spoor 6, laag 3, inhoud urn, late bronstijd/vroege ijzertijd

Dit staal bestaat bijna geheel uit fragmenten houtskool. Ook zijn er enkele stukjes aardewerk waargenomen. Er is één fragment parenchym van het type 'tormentil' waargenomen, dat vrij slecht geconserveerd is. De houtskool is sterk gefragmenteerd (vooral kleiner dan 2 mm). Alle bekeken houtskool is vermoedelijk van (een) verspreidporige soort(en) dat wil zeggen: niet van eik.

4.1.3 Spoor 8, crematiegraf, late bronstijd/vroege ijzertijd

Het zeefresidu van dit staal is zeer groot. De matrix bestaat uit houtskool, waarbij er ook een klein aantal resten metaalslak en smeedspatten zijn waargenomen. Er zijn enkele goed geconserveerde, verkoolden botanische macroresten aanwezig, waaronder meidoornbes, kleefkruid en melganzenvoet. De houtskool is voornamelijk afkomstig van eik, maar er is ook houtskool van één of meer andere soorten aanwezig. De houtskool vertoont soms sporen van vraat.

4.1.4 Spoor 9, laag 3, inhoud urn, late bronstijd/vroege ijzertijd

Eenmaal gezeefd bestaat de inhoud van deze urne uit fragmenten houtskool en fragmenten parenchym van het 'tormentil'-type. Van deze laatste zijn tientallen fragmenten aanwezig. Helaas is de conservering overwegend matig. De houtskool is vrij talrijk en er zijn soms grote stukken aanwezig. De conservering is redelijk en het betreft voornamelijk (een) verspreidporige soort(en).

5. Voorstel voor selectieadvies

De stalen uit de sporen 5, 8 en 9 bevatten voldoende houtskool voor analyse. Daarnaast bevatten de stalen uit sporen 8 en 9 botanische macroresten die mogelijk interessant zijn in het licht van de onderzoeksvraag over grafrituelen. Onderzoek van de houtskool en/of macroresten zal daarmee informatie geven met betrekking tot de onderzoeksvragen over de grafinhoud en grafrituelen. Het advies is daarom om de houtskool in de sporen 5, 8 en 9 en de macroresten in sporen 8 en 9 verder te analyseren.

Bijlage 1 Wommelgem-Herentalsebaan, resultaten van de inventarisatie van botanische macroresten. Verklaring: o = onverkoold, v= verkoold, . = afwezig, + = 1-10 resten, ++ = 11-100 resten, +++ = >100 resten, ++++ = >1000 resten, U = uitstekend, G = goed, R = redelijk, M = matig, S = slecht.

spoor	laag	cultuurgewassen (v)	wilde planten (v)	soortvariatie (v)	kwaliteit (v)	cultuur- /gebruiksgewassen	wilde planten van	houtskool	botresten	aardewerk	analyse macroresten	analyse houtskool
5	3	100+	+	++	nee	ja
6	3	.	1	1	M	Parenchym type 'Potentilla'	.	100+		+	nee	nee
8	-	.	+	4	R	Meidoorn	bos(rand)	++++			ja	ja
9	3	.	++	1	M	Parenchym type 'Potentilla'		100+			ja	ja